ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය පිටුදැකීම සඳහා බෞද්ධ දැනුම් පද්ධතියේ දායකත්වය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එස්.ඒ.එස්. චතුරිකා[1]

හැඳින්වීම

බෞද්ධ ඉගැන්වීම් තුළින් ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය අවබෝධ කර ගැනීම මෙම අධ්‍යනය තුළින් බලාපොරොත්තු වේ. බුදුදහම, ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සහ සමාජ අසමානතාවයේ බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා වැදගත් වන සිහිය, මෛත්‍රිය සහ අවිහිංසාව ආදි මූලධර්ම පැතිරවීම පිළිබඳ පර්යේෂණය අවධානය යොමුකරයි.

ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය පැන නගින්නේ පැවැත්මේ ස්වභාවය සහ සියලු ජීවීන්ගේ අන්තර් සම්බන්ධිතභාවය පිළිබඳ මූලික වැරදි වැටහීම්වලින් බව බෞද්ධ දැනුම් පද්ධතියේ හරය ලෙස උගන්වයි. බෞද්ධ දර්ශනයට අනුව, මෙම ප්‍රශ්න පැන නගින්නේ ගැඹුරු බැඳීම්, නොදැනුවත්කම සහ තමා සහ අන් අය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය නිසා ය. සිහිකල්පනාව සහ දයානුකම්පිත ක්‍රියාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමෙන්, බුදුදහම මෙම ගැටලු සඳහා සාර්ථක ප්‍රවේශයක් ඉදිරිපත් කරයි.

මහනුවර නගරය තුළ විවිධ සහ බහු ආගමික පරිසරයක් තුළ, බෞද්ධ මූලධර්ම ගවේෂණය කිරීමෙන් ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සහ සමාජ අසමානතාවයේ සංකීර්ණතා ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබා දිය හැකි ය. මෙම ප්‍රදේශය, පොහොසත් සංස්කෘතික හා ආගමික විවිධත්වයකින් සමන්විත වන අතර, බෞද්ධ ඉගැන්වීම් විවිධ ප්‍රජාවන් සමග සම්බන්ධ වන ආකාරය සහ බලපෑම් කරන ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පුළුල් පසුබිමක් සපයයි. චතුරාර්ය සත්‍ය, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වැනි බෞද්ධ සංකල්ප, භාවනාව සහ සදාචාරාත්මක හැසිරීම වැනි පිළිවෙත් එවැනි විවිධ පසුබිමක සාමය සහ සමාජ සාධාරණත්වය පෝෂණය කිරීම සඳහා යොදා ගත හැකි ආකාරය ද පැහැදිලි කරයි.

විවිධ ප්‍රජාවක් තුළ බුදුදහම මෙම ගැටලු ආමන්ත්‍රණය කරන්නේ කෙසේද යන්න විමර්ශනය කිරීමෙන්, මෙම පර්යේෂණය අරමුණු කරන්නේ එදිනෙදා කටයුතුවලදී අධ්‍යාත්මික ප්‍රතිපත්ති ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික ප්‍රවේශයන් අනාවරණය කර ගැනීම, අවසානයේ වඩාත් සාධාරණ සහ සුහද සමාජයක් බිහි කිරීමට දායක වීමයි.

1. නාගානන්ද ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ විශ්වවිද්‍යාලය, බෞද්ධ අධ්‍යයන පීඨය, විශේෂවේදී සිව්වන වසර
sujanichathurika226@gmail.com

පර්යේෂණ ගැටලුව

ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය පිළිබඳ ගැටලු සඳහා බෞද්ධ දෘෂ්ටිකෝණයන්ට අනුව විසඳුම් ලබා දිය හැක්කේ කෙසේද යන්න ගවේෂණය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. මෙම ගැටලුව විසඳීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම ලෙස බොහෝවිට අභ්‍යන්තර මානසික තත්ත්වයන් සහ අධ්‍යාත්මික භාවිතයන්හි වැදගත්කම නොසලකා හරිමින් ආර්ථික තත්ත්වයන්, නීති රාමු සහ සමාජ ප්‍රතිපත්ති වැනි බාහිර සාධක කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. එමනිසාවෙන් මෙම අධ්‍යනය තුලින් බුදුදහම ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය පිටුදැකීමට විසදුම් ලබා දෙන්නේ කෙසේද යන්න මූලික කරගනිමින් පර්යේෂණ ගැටලුව ගොඩ නඟා තිබේ.

පර්යේෂණයේ අරමුණු

බෞද්ධ සංකල්ප ගවේෂණය කිරීම

මෙහි දී ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සහ සමාජ අසමානතාවයේ මූලික හේතූන් ආමන්ත්‍රණය කරන්නේ කෙසේද යන්න අවබෝධ කරගැනීම සඳහා බුදුදහමේ මූලික ඉගැන්වීම් ගැඹුරින් සොයා බැලීම අරමුණු කරයි. චතුරාර්ය සත්‍ය සහ පන්සිල් පද පහ වැනි සංකල්ප ඇතුළුව බෞද්ධ ඉගැන්වීම්, මිනිසාගේ දුක් වේදනා සහ සමාජ අසමගිය ස්වභාවය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දෙයි. මෙම ඉගැන්වීම් ගවේෂණය කිරීමෙන් බුදුදහම, ගැඹුරු ආධ්‍යාත්මික හා මනෝවිද්‍යාත්මක ගැටලු, ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අසමානතාවය සංකල්පනය කරන්නේ කෙසේද යන්න පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වේ. මෙම ගවේෂණ මඟින් බෞද්ධ දර්ශනය මෙම ගැටලුවලට හරස් වන ආකාරය පිළිබඳ පුළුල් දැක්මක් ලබා දෙනු ඇත.

සාහිත්‍ය විවරණය

ප්‍රචණ්ඩත්වයේ ස්වභාවය සහ සමාජ අසමානතාවය

බෞද්ධ ග්‍රන්ථ සහ විවරණ ප්‍රචණ්ඩත්වයේ ස්වභාවය සහ සමාජ අසමානතාවය පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් සපයයි. බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වලට කේන්ද්‍රීය වන්නේ පටිච්චසමුප්පාදය යන සංකල්පය වන අතර එමඟින් සියලු සංසිද්ධි පැන නගින්නේ හේතුඵල ධර්මතාවය මත බව පෙන්වා දෙයි. මෙම මූලධර්මය අවධාරණය කරන්නේ ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අසමානතාවය හුදකලා සිදුවීම් නොව, අවිද්‍යාව, තෘෂ්ණාව යන බැඳීම්හි අන්තර් සම්බන්ධිත බව යි. චතුරාර්ය සත්‍යයට අනුව, දුක (දුක්ඛ) හටගන්නේ ආශාව සහ අවිද්‍යාව නිසා වන අතර, දුක්ඛ නිරෝධය සඳහා සදාචාරාත්මක හැසිරීම් සහ මානසික හික්මීම තුළින් මෙම මූල හේතුවලට විසඳුම් සපයයි.

පන්සිල්පද පහ (පංච ශීලය) යනු ප්‍රාණඝාතයෙන්, සොරකම් කිරීමෙන්, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන්, බොරු කීමෙන් හා මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීමෙන් වැළකීම ඇතුළත් මූලික ආචාර ධර්ම මාර්ගෝපදේශ වේ. මෙම ශික්ෂාපද සදාචාරාත්මක හැසිරීම් සහ සමාජ සංහිඳියාව සඳහා රැකුලක් සපයයි. ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අසමානතාවය අවම කිරීම සඳහා සදාචාරාත්මක පදනම ඉස්මතු කරමින් මෙම ශික්ෂාපද උල්ලංඝනය කිරීම පුද්ගලික හා සමාජීය හානියට දායක වේ.

සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණය

බෞද්ධ දෘෂ්ටිකෝණයන් අනෙකුත් ආගමික හා දාර්ශනික ප්‍රවේශයන් සංසන්දනාත්මකව විග්‍රහ කිරීමේ දී පොදු සමානතා සහ වෙනස්කම් යන දෙකම අනාවරණය වේ. නිදසුනක් වශයෙන්, බුදුදහම, ක්‍රිස්තියානි ධර්මය සහ ඉස්ලාම් ධර්මය දයාව සහ යුක්තිය අවධාරණය කරයි, නමුත් ඒවායේ මූලධර්ම වෙනස් වේ. හින්දු ආගමේ කුල ක්‍රමය බුදුදහමේ සමානාත්මතා පරමාදර්ශවලට ප්‍රතිවිරුද්ධව ඉදිරිපත් කරයි. ලෞකික දර්ශන බොහෝවිට දේශපාලන හා ආර්ථික න්‍යායන් හරහා සමාජ අසමානතාවය ආමන්ත්‍රණය කරයි, මෙම සැසඳීම් පරීක්ෂා කිරීමෙන්, සමාජ සාධාරණත්වය පිළිබඳ පුළුල් සාකච්ඡා සඳහා අගනා අවබෝධයක් ලබා දෙමින් ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාව අවබෝධ කර ගැනීමට සහ ආමන්ත්‍රණය කිරීමට බෞද්ධ දැනුම් පද්ධතිය සුවිශේෂී ප්‍රවේශයක් ලබා දෙන ආකාරය පැහැදිලි වේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම පර්යේෂණය මාතෘකාව පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් ලබා දීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක ක්‍රම දෙකම ඒකාබද්ධ කර ගැණින. එය ඔස්සේ විවිධ දාර්ශනික තල ආමන්ත්‍රණය කිරීම සහ දත්ත රැස්කිරීම සිදුකෙරිණ.

ප්‍රමාණාත්මක දත්ත

පර්යේෂණය බෞද්ධ විද්වතුන්, වෘත්තිකයන්, සමාජයේ විවිධ තරාතිරම්වල පුද්ගලයින් සහ ප්‍රජා නායකයින් හා එක්ව ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කරනු ඇත. ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ දී බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල සඵලතාවය පිළිබඳ ක්‍රමානුකූල ප්‍රතිචාර ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා මෙම සම්මුඛ සාකච්ඡා සැලසුම් කෙරේ. සම්මුඛ පරීක්ෂණ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමෙන්, අධ්‍යයනය මගින් බෞද්ධ පිළිවෙත් සහ ඉගැන්වීම් මෙම ගැටලුවලට කෙතරම් හොඳින් විසඳුම් ලබා දෙනවාද යන්න පිළිබඳ හඳුනා ගනු ඇත. මෙම විශ්ලේෂණය මගින් ප්‍රජාව තුළ විවිධ අදහස් සහ භාවිතයන් පිළිබඳ සංඛ්‍යානමය ප්‍රවණතා සහ ව්‍යාප්ති අනුපාතයන් හෙළිදරව් කරනු ඇත, සමාජ ප්‍රශ්න කෙරෙහි බුදුදහමේ බලපෑම පිළිබඳ දත්ත පදනම් වූ ඉදිරි දර්ශනයක් සපයයි.

ගුණාත්මක දත්ත

ප්‍රාථමික ක්‍රම දෙකක් හරහා ගුණාත්මක දත්ත රැස් කරනු ලැබේ. සාහිත්‍ය සමාලෝචනයක් සහ සහභාගිවන්නන්ගේ නිරීක්ෂණ යොදා ගනී. ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය පිළිබඳ බෞද්ධ දෘෂ්ටිකෝණයන් අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා න්‍යායාත්මක රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා සාහිත්‍ය සමාලෝචනයට බෞද්ධ ග්‍රන්ථ, විවරණ සහ සමකාලීන ලේඛන පිළිබඳ ගැඹුරු විශ්ලේෂණයක් ඇතුළත් වේ. මෙම සමාලෝචනය ඓතිහාසික හා නූතන පසුබිම තුළ ඉගැන්වීම් සන්දර්භගත කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. සහභාගිවන්නන්ගේ නිරීක්ෂණයට බෞද්ධ පිළිවෙත් සහ ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම්වල නියැලීම ඇතුළත් වේ. මෙම ක්‍රමය මගින් සැබෑ ජීවිතයේ අවස්ථාවලදී බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය සහ ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය

ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ දී ඒවායේ බලපෑම පිළිබඳ ව පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබා දෙනු ඇත. නිරීක්ෂණ මගින් බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල ප්‍රායෝගික භාවිතය සහ සමාජ සංහිඳියාව සහ යුක්තිය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දී ඒවායේ කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ සියුම් අවබෝධයක් ලබා දෙනු ඇත.

පර්යේෂණයේ සීමාවන්

විෂය පථය

පර්යේෂණය මහනුවර තුළ නිශ්චිත ප්‍රදේශයක් මත සංකේන්ද්‍රණය වී ඇති අතර එමඟින් සොයාගැනීම් සාමාන්‍යකරණය කිරීම වෙනත් කලාපවලට සීමා කළ හැකි ය. යම් තදාසන්න ප්‍රදේශයක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශ හෝ සංස්කෘතික සැකසුම් හරහා බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වන විවිධ ආකාරයන් අධ්‍යයනය සම්පූර්ණයෙන් ග්‍රහණය කර ගත නොහැක. තෝරාගත් ප්‍රදේශයේ සුවිශේෂී ලක්ෂණ ප්‍රතිඵලවලට බලපෑම් කළ හැකි අතර, විවිධ සමාජ-සංස්කෘතික ගතිකත්වයන් සහිත විවිධ ප්‍රදේශ වලට යෙදීම අභියෝගාත්මක කරයි.

අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල

පර්යේෂණ සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අසමානතාවය පිටුදැකීම සඳහා පුළුල් උපාය මාර්ග සඳහා බෞද්ධ මූලධර්ම ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා නිර්දේශ ලබා දෙනු ඇත. මෙම නිර්දේශයන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, ප්‍රජා නායකයින් සහ වෘත්තිකයන් සඳහා ක්‍රියාකාරී උපාය මාර්ග ඉදිරිපත් කරමින් න්‍යායික ඉගැන්වීම් සහ ප්‍රායෝගික යෙදුම් අතර දුරස්ථභාවය අඩු කිරීම අරමුණු කරනු ඇත. ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත දෙකම ලබා ගැනීමෙන්, සමාජ සාධාරණත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ගැටුම් නිරාකරණය කිරීම සඳහා බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල බලපෑම වැඩිදියුණු කිරීමට ක්‍රම මෙම අධ්‍යයනයෙන් යෝජනා කරනු ඇත.

නිගමනය

බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ සමාජ අසමානතාවය පිළිබඳ ගැටලු ආමන්ත්‍රණය කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ සූක්ෂ්ම හා පුළුල් අවබෝධයක් ලබා දීමට පර්යේෂණය අපේක්ෂා කෙරේ. බෞද්ධ ග්‍රන්ථ, විවරණ සහ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රායෝගික යෙදුම් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන්, අධ්‍යයනයෙන් පන්සිල් පද පහ වැනි ප්‍රධාන සංකල්ප පැහැදිලි කෙරේ. මෙම ගැඹුරු අවබෝධය මගින් බෞද්ධ දර්ශනය ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සහ අසමානතාවයේ මූල හේතු සංකල්පගත කරන්නේ කෙසේද යන්නත් එය විසඳීම සඳහා මාර්ග සපයන ආකාරයත් ඉස්මතු කරනු ඇත. මෙම ඉගැන්වීම් පිළිබඳ තීක්ෂ්ණ බුද්ධිය මගින් සමාජ සංහිඳියාව සහ යුක්තිය ඇති කිරීම සඳහා බෞද්ධ ප්‍රවේශයන්ගේ න්‍යායික පදනම හෙළි වනු ඇත.

මුඛ්‍ය පදඃ අසමානතාවය, ආනුභවික, ප්‍රජාව, බෞද්ධ මූලධර්ම, සන්නිවේදනය

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

Gajaweera, N., & DeAngelo, D. (2021). Introduction: Buddhism and resilience. Journal of Global Buddhism, 22(1), 77-82. https://www.globalbuddhism.org/article/download/1293/pdf_3

මජ්ඣිම නිකාය 1, වත්ථුපම සූත්‍රය, (2015). බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටකය, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

අභයසුන්දර ප්‍රනීත්, (1993). *බෞද්ධ සමාජ පාලනය හා අපරාධ විද්‍යාව*, කොළඹ 10: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

අංගුත්තර නිකාය 1, කාලාම සූත්‍රය, (2015). බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටකය, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.